

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Вяра Цветанова,

Югозападен университет „Неофит Рилски“,

член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“
в област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.2. Педагогика (Философия на образованието),
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ. бр. 34 от 22.04.2025г.

**Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и
продукция, представена от единствения участник в конкурса**

гл. ас. д-р Мирела Кючукова

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Гл. ас. д-р Мирела Кючукова е магистър-химик и магистър-теолог към СУ „Св. Климент Охридски“, учител по химия и човекът и природата към ЮЗУ „Неофит Рилски“, супервайзър към Института по социални дейности и практики. Владее английски и руски език. През 2021 г. защитава дисертационен труд в ЮЗУ „Неофит Рилски“ и получава ОНС „Доктор“ в професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма Теория на възпитанието и дидактика. След конкурс, през 2024г. заема академичната длъжност главен асистент във Факултета по педагогика.

Конкурсът за „Доцент“, за който е кандидат гл. ас. д-р Мирела Кючукова, е обезпечен с необходимата академична натовареност – лекции и упражнения по задължителни и избираеми дисциплини „Философия на образованието“, „Андрагогика“, „Етика и религиозно възпитание“, „Социалнопедагогическа работа с лица със зависимо и агресивно поведение“, „Педагогическо взаимодействие в мултикултурна среда“.

Научната продукция, с която участва в конкурса е обобщена в 21 публикации, описани в приложените документи:

- **1 монография** – под печат, със служебна бележка от Издателски комплекс на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград за включването ѝ в Издателския план за 2025г., с ISBN 978-954-00-0419-8. Монографията е с общ обем 168 стр. (в PDF-формат), рецензирана и обсъдена на заседание на катедра „Социална педагогика“. Специализираната проверка за автентичност на текста сочи индекс на сходство 2%;
- **1 книга** – отпечатана през 2024г. на основата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“;
- **1 учебник в съавторство**;
- **1 статия**, публикувана в научно издание, реферирано и индексирено в

световноизвестни бази данни с научна информация;

- **17 публикации** в нереферирани издания.

По показател „самостоятелни публикации“, 10 са самостоятелни, 8 в съавторство.

Участва като член на екип в **2** международни проекта, насочени към културно-образователната среда в училище, в рамките на Европейското сътрудничество в науката и технологиите (COST). В рамките на **1** национален проект е координатор. Под нейното ръководство са защитили редица дипломанти. Член е на Съюза на учените в България – клон Благоевград. Участва в рецензентския борд на международното списание Education Journal, реферирано и индексирено в световни бази данни. Председател е на Сдружение за благотворителни и образователни инициативи. През 2016г. е жена на годината на Благоевград за активна социална дейност, а през 2019г. е отличена с награда за просвета от Националното представителство на студентските съвети.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Въз основа на представените научни публикации, се открояват следните:

Монографията „*Учащите се възрастни (личният опит като образователен ресурс)*“ е с теоретико-емпиричен характер, чиито достойнства са:

- изследван е значим за образователната система проблем - учащият възрастен във фокуса на технологичните предизвикателства на цифровия преход и необходимостта от социална подкрепа за учене в контекста на образователни и институционални политики и практики;
- очертана е връзката между нуждата от учене през целия живот, начина на учене и трансформацията, която се постига у личността под влияние на личния опит и разбирането на образователните подходи в процеса на учене;
- изяснена е необходимостта от валидиране на личният опит на възрастните и използването му в университетските среди и отчитане спецификата на мотивацията;
- теоретичното изследване е подкрепено със сериозен емпиричен материал, който доказва, че учащият се възрастен е не само получаващ, но и създаващ знание, въз основа на персоналния си образователен и социален опит.

Книгата по дисертационен труд - „*Религиозният мироглед в началното училище*“ поставя във фокуса на изследователските търсения ролята на религиозното образование за изграждане на мирогледа у децата в условията на мултикултурните общества днес. Авторът акцентира върху формиране на личностни умения за разбиране на останалите хора в контекста на собствените убеждения.

Статията, публикувана в сп. „Педагогика“ – *“Suggestion” and “Relaxation” in the Design of Learning at School (the Ideas of Georgi Lozanov (Bulgaria) and Israel Shvartz (Russia) in Education) (2024)* допринася за теоретично изясняване на ползата от релаксацията и сугестията в процеса на образование при деца и юноши, включително насищане на образователното поле с позитивни емоции за повишаване на мотивацията за учене и за възстановяване от психическия труд при подрастващите. Подчертана е дидактическата и социалнопедагогическата му полезност при прилагане на практика.

Внимание заслужават и **публикациите** *„Приложение на изкуствения интелект в образованието за възрастни“ (2025)*, *„Социална подкрепа на възрастни учаци (Ключът към преодоляване на бариерите в ученето)“ (2025)*, *„Когато опитът среща технологиите: предизвикателства пред възрастните учаци“ (2025)*, в които приносните моменти са: възможности за ефективно прилагане на изкуствен интелект в обучението на възрастни и ролята на преподавателя; дефиниране на бариери (социални, лични, институционални) пред учащите възрастни и очертаване на подходи за преодоляването им; стратегии за елиминиране на стереотипи в разбиранията на възрастните относно себе си и насоки за дефиниране на опита като основа за желание за образование.

Очертават се следните приносни моменти в представената научна продукция:

1. Обогатена е теоретичната база в областта на философия на образованието и прилагането на философския подход в проучването на педагогически, социалнопедагогически и андрагогически проблеми;
2. На основа на теоретико-емпирично проучване, е структурирана концепция за използване на личния опит на учащите се възрастни като образователен и социален ресурс в условията на технологичния свят;
3. Дефинирани са предизвикателствата пред учащите се възрастни, включително позицията им относно изкуствен интелект и дигитални технологии в обучението и са посочени възможности за социална подкрепа на различни равнища;
4. Очертани са философските проекции на религиозното образование в българското училище, като философския подход се прилага и към проблеми като: образователна медиация; успешност на учениците; модели на социално възпитание чрез примера на личности като Неофит Рилски и Паисий Хилендарски;
5. Авторът предлага подходящи ресурси за съчетаване на религиозно обучение и изкуствен интелект, като поставя акцент и върху социалнопедагогическа дейност с различни общности за разбиране на Човека и на учащият се човек.

III. Критични бележки и препоръки

В критичен план бих посочила: 1) за по-голяма яснота на приносните моменти в публикациите, които са в съавторство, е коректно прилагане на разделителни протоколи; 2) по-прецизно дефиниране на базовите понятия, които се използват в научните изследвания.

Препоръката ми е да конкретизира своите изследователски търсения в областта на Философия на образованието.

IV. Заключение

Смятам, че научната продукция, която е представена от гл. ас. д-р Мирела Кючукова, както и преподавателската и експертната ѝ дейност отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“ за заемане на академична длъжност „Доцент“ в областта и професионалното направление, за които кандидатства.

Въз основа на качествената оценка на приносните моменти в теоретичен и практически аспект в становището, давам положителна оценка гл. ас. д-р Мирела Кючукова да заеме академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 1.2. Педагогика (Философия на образованието).

20.08.2025г.

Член на Научното жури:

Доц. д-р Вяра Цветанова

STATEMENT

by **Assoc. Prof. Vara Tsvetanova,**

South-West University "Neofit Rilski",

member of the scientific jury in the competition for the academic position of "Associate

Professor" in the field of higher education 1. Pedagogical Sciences,

professional field 1.2. Pedagogy (Philosophy of Education),

announced by SWU "Neofit Rilski" in State Gazette No. 34 of 22.04.2025.

**Re: scientific, applied scientific, and professional academic activities and publications
presented by the sole participant in the competition,**

Senior Assistant Professor Dr. Mirela Kyuchukova

I. Summary data on the candidate's scientific output and activities

Senior Assistant Prof. Mirela Kyuchukova holds a master's degree in chemistry and theology from Sofia University St. Kliment Ohridski, teaches chemistry and humanities at South-West University Neofit Rilski, and is a supervisor at the Institute for Social Activities and Practices. She speaks English and Russian. In 2021, she defended her dissertation at South-West University "Neofit Rilski" and received a PhD in the professional field 1.2. Pedagogy, doctoral program Theory of Education and Didactics. After a competition, in 2024, she took up the academic position of senior assistant at the Faculty of Pedagogy.

The competition for the position of Associate Professor, for which Senior Assistant Prof. Mirela Kyuchukova is a candidate, is secured with the necessary academic workload – lectures and exercises in compulsory and elective disciplines such as Philosophy of Education, Andragogy, "Ethics and Religious Education," "Social Pedagogical Work with Persons with Addictive and Aggressive Behavior," and "Pedagogical Interaction in a Multicultural Environment."

The scientific output with which he participates in the competition is summarized in 21 publications, described in the attached documents:

- **1 monograph** – in print, with an official note from the Publishing Complex of South-West University "Neofit Rilski", Blagoevgrad, for its inclusion in the Publishing Plan for 2025, with ISBN 978-954-00-0419-8. The monograph has a total volume of 168 pages (in PDF format), reviewed and discussed at a meeting of the Department of Social Pedagogy. A specialized check for authenticity of the text shows a similarity index of 2%;
- **1 book** – published in 2024 based on a defended dissertation for the award of a Doctorate degree;
- **1 co-authored textbook**;
- **1 article** published in a scientific journal, referenced and indexed in world-renowned scientific information databases;
- **17 publications** in non-refereed journals.

In terms of "independent publications," 10 are independent and 8 are co-authored.

She participates as a team member in two international projects focused on the cultural and educational environment in schools, within the framework of European Cooperation in Science and Technology (COST). She is the coordinator of one national project. Under her guidance, a number of graduate students have defended their theses. She is a member of the Union of Scientists in Bulgaria - Blagoevgrad. She is a member of the review board of the international journal Education Journal, which is referenced and indexed in global databases. She is the chair of the Association for Charitable and Educational Initiatives. In 2016, she was named Woman of the Year in Blagoevgrad for her active social work, and in 2019, she was awarded a prize for education by the National Representation of Student Councils.

II. Assessment of the scientific and practical results and contributions of the creative work submitted for participation in the competition

Based on the scientific publications presented, the following stand out:

The monograph "Adult Learners (Personal Experience as an Educational Resource)" is theoretical and empirical in nature, with the following merits:

- it examines an issue of significance for the educational system - adult learners in the context of the technological challenges of the digital transition and the need for social support for learning in the context of educational and institutional policies and practices;

- the connection between the need for lifelong learning, the way of learning, and the transformation that occurs in the individual under the influence of personal experience and understanding of educational approaches in the learning process is outlined;
- the need to validate the personal experience of adults and use it in university environments, taking into account the specifics of motivation, is clarified;
- the theoretical research is supported by serious empirical material, which proves that adult learners are not only recipients but also creators of knowledge, based on their personal educational and social experience.

The book based on the dissertation thesis - "The Religious Worldview in Primary School" focuses on the role of religious education in shaping the worldview of children in today's multicultural societies. The author emphasizes the formation of personal skills for understanding other people in the context of one's own beliefs.

The article published in the journal Pedagogy – *"Suggestion" and "Relaxation" in the Design of Learning at School (the Ideas of Georgi Lozanov (Bulgaria) and Israel Shvartz (Russia) in Education) (2024)* contributes to the theoretical clarification of the benefits of relaxation and suggestion in the education process for children and adolescents, including saturating the educational field with positive emotions to increase motivation for learning and to restore mental energy in adolescents. Its didactic and socio-pedagogical usefulness in practical application is emphasized.

Also noteworthy are the publications "Application of Artificial Intelligence in Adult Education" (2025), "Social Support for Adult Learners (The Key to Overcoming Barriers to Learning)" (2025), "When Experience Meets Technology: Challenges for Adult Learners" (2025), in which the key points are: opportunities for the effective application of artificial intelligence in adult education and the role of the teacher; defining barriers (social, personal, institutional) to adult learners and outlining approaches to overcoming them; strategies for eliminating stereotypes in adults' perceptions of themselves and guidelines for defining experience as the basis for the desire for education.

The following contributions are outlined in the presented scientific output:

1. The theoretical basis in the field of philosophy of education and the application of the philosophical approach in the study of pedagogical, socio-pedagogical, and andragogical problems has been enriched.

2. Based on theoretical and empirical research, a concept has been developed for using the personal experience of adult learners as an educational and social resource in the technological world;
3. The challenges facing adult learners are defined, including their position on artificial intelligence and digital technologies in education, and opportunities for social support at various levels are identified;
4. The philosophical projections of religious education in Bulgarian schools are outlined, with the philosophical approach also being applied to issues such as: educational mediation; student success; models of social education through the example of figures such as Neofit Rilski and Paisii Hilendarski;
5. The author suggests some cool resources for combining religious education and artificial intelligence, while also focusing on social and educational activities with different communities to understand people and learners.

III. Critical remarks and recommendations

In terms of criticism, I would point out: 1) for greater clarity of the contributions in co-authored publications, it is appropriate to apply separation protocols; 2) more precise definition of the basic concepts used in scientific research.

My recommendation is to specify her research interests in the field of Philosophy of Education.

IV. Conclusion

I believe that the scientific output presented by Senior Assistant Professor Mirela Kyuchukova, as well as her teaching and expert activities, meet the requirements of the ZRASRB and the Internal Rules for the Development of Academic Staff at SWU Neofit Rilski for the academic position of Associate Professor in the field and professional direction for which she is applying.

Based on the qualitative assessment of the contributions in theoretical and practical terms in the opinion, I give a positive assessment to Senior Assistant Professor Dr. Mirela Kyuchukova to take up the academic position of "Associate Professor" in professional field 1.2. Pedagogy (Philosophy of Education).

August 20, 2025

Member of the scientific jury:

Assoc. Prof. Vara Tsvetanova, PhD